Ռաֆֆի

Դավիթ Բեկ

2 - Ը

Բլուրը, որի վրա գտնվում էր մատուռը, ծածկված էր ուխտավորների խառն բազմությունով: Ամբողջ Մցխեթը այնտեղ էր: Ինչպես ասում են՝ ասեղ գցելու տեղ չկար: Մատուռի կործանված, քայքայված փլատակների վրա վառվում էին հազարավոր մոմեր, որ նվիրված էին ջերմեռանդ ձեռքերով: Օդը լցված էր ծխվող խունկի սրբազան անուշահոտությամբ:

Բայց ուխտավորների մեծամասնությանը այնքան չէր հետաքրքրում մատուռի սրբավայրը, որքան այն մրցությունները, որ պիտի կատարվեին այսօր: Նրանք իրանց կրոնական պարտքը կատարած էին համարում. մոմեր էին վառել, խունկ էին ծխել, ոմանք մատաղներ էին մորթել, իսկ այժմ կամենում էին զվարճանալ:

Մեծ պարոնի գերդաստանը, իր ուխտը կատարած լինելով, առանձնացել էր մատուռից փոքր-ինչ հեռու, դարևոր ընկուզենիների հովանիների ներքո: Այստեղ նորաբույս խոտերի վրա տարածված էին պարսկական նախշուն գորգեր և նրանց վրա շարված էին փափուկ մութաքաներ, պատած մետաքսյա գույնզգույն կերպասներով: Մեծ պարոնի տիրուհին, վրանց □մեծ մայրը□, ծալապատիկ նստած էր Արչիլ թավադի որդու տիկնոջ՝ Մելանիայի հանդեպ, և նարդու խաղատախտակը իրանց մեջտեղը դրած, նարդի էին խաղում: Նա վրայից հագած ուներ վարդագույն մախմուրից քաթիբա, որի եզերքը զարդարած էին ոսկեթել ջիակներով, իսկ տակից հագած ուներ մանիշակագույն մետաքսից դերիա: Մեջքի ոսկե քամարը և գլխի պաճուճանքները շողշողում էին պես-պես

թանկագին գոհարներով: Ձեռքերի բոլոր մատների վրա մատանիներ կային: Ինքը տիրուհին հասակն առած կին էր, կոլոլված, պարարտացած մարմնով և կարմիր, ոչինչ չարտահայտող երեսով, որի հարթ, անորոշ գծերը նրան բոլորովին գնդակի ձև էին տալիս:

Եթե մի զույգ շեշ ունենամ, ես տարած եմ,— ասաց նա ձեռքի զառերը (թավլի) մատների մեջ շիտկելով: Ո՛վ սուրբ մատուռ, դու հաջողի՛ր,— դարձավ նա դեպի նվիրական ավերակները, օգնություն հայցելով:

Նա գցեց զառը, մի զույգ շեշ ստացավ:

Տեսա՞ր, Մելանիա, ինչպե՛ս շուտ կատարվեցավ իմ ուխտը,— բացագանչեց նա ծիծաղելով,— ես տարա, ես տարա...

Շուտ կատարվեցավ... կրկնեց Մելանիան նույնպես ծիծաղելով. դու տարար...

Մի քանի ազնվականների կնիկներ, նույնպես խայտաճամուկ հագուստներով, բոլորել էին նարդու շուրջը և նայում էին խաղին: Նրանք ավելի ուրախացան, որ վերջապես տիրուհին տարավ Մելանիայից, որ հայտնի էր իր վարպետությամբ խաղի մեջ,— ուրախացան գլխավորապես այն պատճառով, որ երբ նա տանուլ էր տալիս, այնուհետև նրա հետ խոսել անկարելի էր լինում:

Մի փոքր հեռու նստած էր Թամարի խորթ մայրը և խոսում էր մի ալևոր պառավի հետ, որ հարգված էր ազնվական կանանց հասարակության մեջ ոչ միայն իր ծերության պատճառով, այլ բոլորը համարում էին նրան խիստ բարեպաշտ և առաքինի կին: Խոսակցությունը Թամարի մասին էր:

Ինձ լսիր, զավակս,— ասում էր պառավը,— Լևանը լավ տղա է, սիրուն, շնորհքով, ջահել, էլ ի՞նչ է պակաս: Գլխի մազերի համբարքով ճորտեր ունի. նրա ապրանքին թիվ ու համար չկա: Նա սիրում է Թամարին, ինձ ասել է, որ սիրում է. ինձ մոր տեղ է ընդունում նա: Տո՛ւր աղջիկդ, ուզում է, տո՛ւր, նրանից լավ փեսա չես գտնի:

Ո՞վ է պտռում նրանից լավը,— պատասխանեց խորթ մայրը գայրացած ձայնով,— բայց որ այդ սատանայի ծնունդը չէ ուզում, ես ի՞նչ պիտի անեմ:

Սատանայի ծնունդը ո՞րն է, չուզելն ո՞րն է. ի՞նչ ասել է՝ չի ուզում. աչքը հա՛ն, ուզել տո՛ւր,— խոսեց պառավը նույնպես զայրացած ձայնով։— Դու, ինչպես էլ որ լինի, նրա մոր տեղն ես. նա ի՞նչ իրավունք ունի քո կամքին հակառակ կենալու։

Ասում է կգնամ ջուրը կընկնեմ, ինձ կխեղդեմ ու Լևանին չեմ ուզի։ Մի՞թե դու նրա բնավորությունը չես իմանում, թե ի՛նչ տեսակ անզգամն է։— Ես դրանից հետո ի՞նչ կարող եմ անել,— հարցրեց խորթ մայրը, իրան շվարած ձևացնելով։

Ի՛նչ կարող ես անել... կրկնեց պառավը գլուխը շարժելով. շատ բան կարող ես անել։ Շատ աղջիկներ սկզբում ասում են՝ ինձ կխեղդեմ, կգնամ ջուրը կընկնեմ.. բայց հենց որ փեսայի տնից եկած հագուստը հագնում են, ամեն բան մոռանում են...

Թամարը այդ միջոցին հասկանալով, որ խոսակցությունը իր մասին է, մի քանի իր հասակակից աղջիկների հետ հեռացավ, ասելով.

Գնանք, Սալոմե, դեպի այն կողմը. տեսնո՞ւմ ես, ի՞նչ լավ բուսել են այնտեղ խոտերը։— Նա ցույց տվեց բլուրի ստորոտը, որտեղից սկսվում էր մի հարթ, կանաչազարդ տարածություն, որ հասնում էր մինչև Կուրի ափը։

Մանկահասակ իշխանազուն աղջիկները, արագավազ եղջերուների նման, խումբով սկսեցին վազել դեպի բլուրի ստորոտը։ Նրանք ուրախ էին, որ վերջապես ազատվեցան իրենց մայրերի, պառավ տատերի և մորքույրերի ձանձրալի ներկայությունից և այժմ կարող էին ազատ շունչ քաշել։

Թամարը այսօր, տոնախմբության վայելչության համեմատ, հագել էր իր ամենաթանկագին հագուստները։ Բազուկները զարդարած էին ոսկյա ապարանջաններով, իսկ պարանոցը ոսկով և գույնզգույն հուլուններով հյուսված մանյակով։ Մեջքին կապած ուներ իր հանգուցյալ մոր ծանրագին քամարը։ Մետաքսյա, ծիրանեգույն դերիայի տակից դուրս էին նայում նրա փոքրիկ ոտիկները, սեղմված կարմիր մաշիկների մեջ։ Աղջիկների խումբը ցրիվ եկավ դաշտերի մեջ, ծաղիկներ էին որոնում։ Թամարը և Սալոմեն հետ մնացին։ Վերջինը Արչիլ թավադի որդու աղջիկն էր։

Այն ո՞ւմ ոչխարներն են այնտեղ արածում,— հարցրեց Սալոմեն, խոսք բաց անելով:

Ի՞նչ ոչխարներ,— պատասխանեց Թամարը, որպես թե ոչինչ չէ նկատում:

Չե՞ս տեսնում, ահա այն հեռավոր բլուրների վրա, որ ծածկված են մանր թուփերով:— Այս կողմը մտիկ տուր, տե՛ս, այս կողմը,— ասաց Սալոմեն՝ մի ձեռքով բռնելով Թամարի թևքից, իսկ մյուս ձեռքը պարզելով դեպի ոչխարները:

Հիմա տեսնում եմ... պատասխանեց Թամարը, ավելի հետաքրքրությամբ նայելով դեպի հոտը. բայց շատ հեռու են, դժվար է գիտենալ, թե ում ոչխարներն են:

Ես գիտեմ... ասաց Սալոմեն խորամանկ ժպիտով,— ձեր ոչխարներն են...

Մեր ոչխարները այս կողմը չեն բերում:

Այսօր բերել են...

Ինչո՞ւ համար... հարցրեց Թամարը, և նրա ձայնը զգալի կերպով դողաց:

Նրա համար, որ դու այստեղ ես... ասաց Սալոմեն այժմ ավելի վճռական կերպով:

Թամարը ոչինչ չպատասխանեց, գլուխը քարշ գցեց, բայց Սալոմեի սուր նկատողությունից անհայտ չմնաց, որ իր գեղեցիկ ընկերուհու մեծ, սևորակ աչքերը լցվեցան արտասուքով:

Ա՛խ, Թամար ջան, քո հոգուն մատաղ, ես ամենևին նպատակ չունեի վիրավորելու քեզ, Թամար ջան, ինչո՞ւ ես լաց լինում,— անդադար կրկնում էր նա, իր գրկի մեջ խտտած ունենալով Թամարին, որը հեկեկալով ասաց.

Ամենքը ծիծաղում են ինձ վրա... դո՞ւ էլ ես ծիծաղում, Սալոմե, ես քեզ իմ աչքի լույսի պես սիրում էի... ես քեզանից թաքուն ոչինչ չունեի... ես բոլորը պատմեցի քեզ...: Ի՞նչ անեմ, Սալոմե, ես էլ աշխատում եմ մոռանալ, հավիտյան մոռանալ «նրան», բայց որ չեմ կարողանում, էլ ի՞նչ անեմ...

Յատուկ Պոէմ

Օրիորդի աչքերը ավելի ևս լցվեցան արտասուքով, և նա երեսը ծածկելով երկու ձեռքով, գլուխը քարշ գցած, նստեց մի քարի վրա, չկամենալով այլևս առաջ գնալ: Սալոմեն ևս նստեց նրա մոտ, աշխատում էր մխիթարել նրան, սաստիկ փոշմանելով իր անզգուշության վրա, որով ավելացրեց իր սիրելի ընկերոջ սրտի տխրությունը և նոր ցավ պատճառեց նրան: Մյուս աղջիկները արդեն գնացել էին բավական հեռու և վազվզում էին կանաչների մեջ:

Այդ ժամանակ մատուռի մոտ հասավ մեծ պարոնը իր թիկնապահների և ազնվականների հետ: Բոլոր բազմությունը մի կողմ քաշվեցավ ճանապարհ բաց անելու համար: Նրանք ցած իջան ձիաներից և խումբով դիմեցին դեպի մատուռի փլատակները, նախ համբուրելու և իրանց ուխտը կատարելու համար, որ այնուհետև սկսեն հանդեսը: Տոնախմբությունը կառավարող աբեղան, եկեղեցական դասի հետ, խաչը ձեռքին, բուրվառներով, երգելով դիմավորեցին նրան: Մեծ պարոնը առաջ անցավ և դիմեց դեպի մատուռի սեղանը, որ միայն ամբողջ էր մնացել ընդհանուր ավերակների մեջ: Նրա հետ եկողները հետևեցին նրան: Սեղանի վրա դրած էին՝ խաչ, Ավետարան և մի քանի սրբոց մասունքներ: Նրանց մոտ դրած էր մի թաս գանձանակի համար: Մեծ պարոնը համբուրեց խաչը, Ավետարանը, սրբոց մասունքները, գցելով գանձանազի թասի մեջ մի քանի ոսկի դրամներ: Նրա սվիտան հետևեց նրա օրինակին: Եկեղեցականները դեռ երգում էին, ուշադրությամբ նայում գանձանակի թասի վրա, որ այժմ բավական նախանձելի դրության մեջ էր գտնվում: Կրկին անգամ համբուրելով սրբությունները, մի քանի անգամ անխորհուրդ կերպով խաչակնքելով, նրանք հեռացան մատուռից և սկսեցին դիմել դեպի դարևոր ընկուզենիները, որոնց նվիրական հովանիների ներքո հանգստանում էր իշխանական գերդաստանը:

Վրաց «մեծ մայրը»՝ մեծ պարոնի տիրուհին, դեռ եռանդով շարունակում էր նարդու խաղը Մելանիա իշխանուհու հետ: Թամարի խորթ մայրը դեռ տաք-տաք խոսում էր պառավի հետ: Օրիորդները տակավին չէին վերադարձել իրանց զվարճալի զբոսանքից:

Մեծ պարոնը մի բարձրահասակ տղամարդ էր, այն հսկա տղամարդերից մեկը, որ ստեղծում է Կովկասը, հետևելով իր լեռների բարձր գագաթներին: Կախեթու գինու բարերար ազդեցությունից երեսի թրթշնած, անհարթ կաշին բոլորովին

կարմիր գույն էր ստացել լուրջի հետ խառնված: Նույն գույնը տարածվում էր նրա ականջների և խորշոմներով պատած, ծալ-ծալ պարանոցի վրա: Աչքերի մեջ արյուն կար. այդ տալիս էր նրան մի առանձին վայրենի բնավորություն, որը միևնույն ժամանակ արտահայտում էր կատարյալ անհոգություն: Բոլորովին ածելած երեսի վրա հաստ բեղերը ձգվում էին մինչև ականջները: Բեղերի վրա առանձին ուշադրություն էր դարձրած. բացի շրթունքի մազերից. ավելացրած էր նրանց հետ և մեծ քանակությամբ ծնոտի մազերից: Գլխին դրած ուներ բուխարայի սև մորթից փոքրիկ գտակ, որ թեքված էր դեպի աջ ականջի կողմը: Հագել էր վարդագույն մախմուրից կարված, կարճ քուլաջա, զարդարած ոսկեթել եզերքով: Մեջքը գոտևորած էր ոսկի քամարով, որից քարշ էին ընկած՝ առջևից արծաթապատ, երկայն խենջարը, իսկ կողքից, նույնպես արծաթով պատած, կեռ թուրը: Խաչմազի մետաքսյա կերպասից կարված լայն շալվարի ստորին մասերը խրած էին մոխրագույն կաշուց պատրաստած լափչեքի մեջ, որոնք Թիֆլիսի հմուտ խարազների ձեռագործն էին: Մեծ պարոնի սվիտան թե՛ հագուստի ձևերով և թե՛ գենքերով չէին զանազանվում նրանից. տարբերությունը միայն հագուստների նյութերի և գույների մեջն էր, որոնք աչքի էին զարկում իրանց վառ խայտաբղետությամբ:

Ինչո՞ւ այսքան ուշացար,— հարցրեց մեծ պարոնի տիրուհին, նարդու խաղատախտակը մի կողմ դնելով, և ուրախ ժպիտը երեսին ոտքի վրա կանգնելով, երբ նրա վեհափառ ամուսինը իր խումբի հետ մոտեցավ կանանց հասարակությանը:

Ինչպե՞ս չուշանայի,— պատասխանեց նա որոտածայն խրոխտումով. այդ անպիտան Արչիլը ժամերով պահեց ինձ:

Արչիլը ուրախությունից սկսեց ծափ տալ: Բայց տիրուհուն սաստիկ հետաքրքրում էր, թե «անպիտանը» ի՞նչ առիթով կարող էր ուշացնել իր ամուսնին: Երբ բոլորը նստեցին գորգերի վրա, ինքն էլ բռնելով իր ամուսնի ձեռքից և նստացնելով մութաքայի վրա, հարցրեց.

Ի՞նչ բանի վրա էր վեճը:

Դեռ մեծ պարոնը չպատասխանած, Արչիլ թավադի որդին առաջ ընկավ:

Յատուկ Պոէմ

Ի՛նչ բանի վրա պիտի լիներ, տիրուհի,— ասաց նա, մի առանձին սնապարծությամբ կանգնելով կանանց հասարակության առջև,— մենք վիճում էինք այն բանի վրա, թե ով ում ո՞րքան պիտի վճարե, եթե նրա խոյը հաղթող կհանդիսանա:

Մի՞թե պիտի կռվացնեք այսօր,— հարցրեց տիրուհին ժպտելով,— այդ լա՛վ է, մենք էլ լավ թամաշա կունենանք, դարձավ նա դեպի մյուս իշխանուհիները, որոնք բոլորն էլ պատասխանեցին նրա ուրախությանը նույնպես ուրախ ժպիտներով:

Պիտի կռվացնենք,— պատասխանեց Արչիլ թավադի որդին նույն սնապարծությամբ: Տեսնո՞ւմ եք իմ խոյը, փի՛ղ է, փի՛ղ. նրա հատը ամբողջ Վրաստանում չկա:

Բոլոր իշխանուհիների աչքերը դարձան դեպի մատուռի ավերակները, որի շուրջը այդ միջոցին պտտեցնում էին թե Արչիլ թավադի որդու խոյը, թե Լևան թավադի որդու շունը և թե այն բոլոր անասունները, որ այսօր պիտի մրցություն կատարեին: Պտույտը նվիրական սրբավայրի շուրջը պիտի կատարվեր յոթն անգամ, որպեսզի օրվա հերոսները ուժ և զորություն ստանային: Երբ այդ խորհուրդը վերջացավ, նրանց տարան առանձին տեղերում պահելու, մինչև հանդեսի սկսվելը: Բայց Ալեքսի և Զաքարա թավադի որդիների կաքավները իրանց վանդակներով մնացին դրված մատուռի ավերակների վրա: Նրանց մոտ դրված էին և լորերի վանդակները, որ պատկանում էին մեկը մեծ պարոնի սափրիչի որդուն, իսկ մյուսը՝ մեծ պարոնի ժառանգին:

Հեռվից բավական թամաշա անելուց հետո, տիրուհին կրկին դարձավ դեպի մեծ պարոնը, հարցնելով.

Ինչո՞ով գրազ եկաք Արչիլի հետ:

Եթե իմ խոյը կհաղթե, ես կստանամ Արչիլից 500 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, նրա կալվածներից որը որ ընտրելու լինեմ: Իսկ եթե Արչիլի խոյը հաղթելու լինի, նա կստանա ինձանից 600 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, իմ կալվածներից որը որ ընտրելու լինի,— պատասխանեց մեծ պարոնը, ավելացնելով. ինչպե՞ս է, լավ

չե՞մ բարիշել:

Լավ եք բարիշել,— մեջ մտավ Արչիլի տիկինը՝ Մելանիան,— մենք հարյուր ծուխով ավելի կստանանք:

Հա՛, ավելի կստանաք,— կրկնեց մեծ պարոնը հեգնական եղանակով,— ի՞նչ պիտի անեի, ես էլ հարյուր ծուխ ավելացրի. քո ջհուդ մարդը զահլես տարավ, ի՞նչ պիտի անեի:

Մելանիայի «ջհուդ մարդը» դարձյալ սկսեց ծիծաղել և ուրախությունից ծափ տալ:

Իսկ ինձ մեծ պարոնը ոչինչ չավելացրեց, տիրուհի,— կոտրատվելով խոսակցության մեջ մտավ Լևան թավադի որդին, մի չորուցամաք երիտասարդ, որը իր մեջքը այնքան սեղմել էր արծաթե քամարով, որ փոքր էր մնում մեջքը կտրվի:

Դու ի՞նչ պիտի կռվացնես,— հարցրեց տիրուհին, դառնալով դեպի Լևան թավադի որդին,— քեզ ինչո՞ւ պետք էր ավելացնել. քի՞չ ունես:

Փառք աստուծո, քիչ չունեմ, բայց դարձյալ ես չէի ցանկանա հետ մնալ Արչիլից և մի բան ավել չստանալ,— պատասխանեց երիտասարդը փոքր-ինչ վշտացած եղանակով:

Լավ, դու ի՞նչ պիտի կռվացնես,— կրկնեց տիրուհին իր հարցը:

Իմ շունը ձեր մեծ շան հետ. եթե իմը հաղթե, կստանա 300 ծուխ ճորտեր իրանց հողերով, իսկ եթե ձերը հաղթե, կստանա նույնքան: Տեսնո՞ւմ եք, երկու կողմերի մրցանակներն ևս հավասար են: Ես խնդրում էի մեծ պարոնից, որ գոնե 50-100 ոչխար ավելացնե, բայց նա հակառակի պես ընդդիմացավ, չէ՛ ու չէ՛, ասաց. ճորտեր, որքան կամենաս, կավելացնեմ, բայց ոչխա՞ր, մի հատ էլ չեմ կարող ավելացնել:

Իհարկե, ոչխարներ չէր կարելի ավելացնել,— պատասխանեց տիրուհին հմուտ տնտեսագետի եղանակով,— այս տարի առանց դրան էլ մեր յուղն ու պանիրը

պակաս է, բայց ճորտեր կարելի էր. ճորտերն ի՞նչ են տալիս մեզ. թող սատկե՛ն նրանք...

Այս միջոցին Թամարի խորթ մոր հետ խոսող պառավը նրա ուշադրությունը ծածուկ դարձրեց Լևան թավադի որդու վրա:

Տեսնո՞ւմ ես, ի՞նչ շուք ու շնորհքով տղա է. դրուստ Թամարի խարջն է. երկուսն էլ սիրուն, երկուսն էլ աղունակի պես գեղեցիկ...

Ի՞նչ անեմ,— պատասխանեց խորթ մայրը. թո՛ղ քոռանա Թամարը, որ մի այդպիսի լավ տղին թողած, մի անպիտանի ետևից է ընկած...

Պետք է խրատես, պետք է նրա աչքը հանես... խորհուրդ էր տալիս պառավը:

Մյուս կողմում խոսակցությունը այժմ դարձել էր Զաքարա ու Ալեքսի թավադի որդիների աքաղաղների վրա և ուրիշ երկու ազնվականների կաքավների վրա:— Խոսում էին ու ծիծաղում, թե ո՞վ որքանով է գրազ եկել. մեկը ասում էր, թե այս ինչի աքաղաղը կհաղթե, մյուսը այն ինչի կաքավին էր ջատագովում, վիճում էին, բարկանում էին, աղաղակում էին, և միմյանց կոշտ-կոպիտ սպառնալիքներ էին կարդում: Բայց միակ ողորմելի արարածները,— որ այդ տաք վիճաբանությունների մեջ ձայն չունեին, որոնք գրազի ու շների մրցության առարկաներ էին դարձել,— էին ճորտերը, որ այժմ հեռվից զվարճությամբ նայում էին իրանց իշխանների վրա, և անհամբերությամբ սպասում էին, թե ե՞րբ կսկսվի հանդեսը, թեև այդ չարագուշակ հանդեսը վճռելու էր նրանց ամեն մեկի վիճակը և մի բռնավորի ձեռքից մյուս բռնավորի ձեռքն էր գցելու:

Լա՛վ, լա՛վ, բավական է, ինչո՞ւ եք վիճում,— հանգստացրեց բոլորին մեծ պարոնի տիրուհին,— շուտով կտեսնենք, թե որը կհաղթե: Հիմիկվանից ինչո՞ւ եք միմյանց բողազը ծամում...

Այս միջոցում դրան սափրիչի որդու հետ, մատուռի կողմից, հայտնվեցավ մեծ պարոնի մանկահասակ ժառանգը: Նա մի երիտասարդ էր մոտ քսանհինգ տարեկան, այն թեթևամիտ երիտասարդներից մեկը, որ աճում, բարձրանում են, միշտ տղա մնալով: Մայրը նրան տեսնելով, վեր թռավ իր նստած տեղից, և

Յատուկ Դրէմ

գրկելով որդուն, հարցրեց.

Ջավակս, դու ի՞նչ պիտի կռվացնես:

Իմ լորը, դրա լորի հետ,— նա ցույց տվեց սափրիչի որդու վրա:— Իմը կհաղթե, անպատճառ կհաղթե, մայրիկ, տես, վանդակը այնտեղ եմ դրել, մատուռի սեղանի վրա: Տերտերին էլ ասեցի, որ մի բան կարդա: Անպատճառ կհաղթե: Մի ամսից ավել է, որ նրան քիշմիշ եմ ուտացնում ես:

Դուք ինչո՞վ գրազ եկաք,— հարցրեց մայրը, որին մեծ ուրախություն էր պատճառում որդու զվարճությունը:

Փոխանակ որդուն, պատասխանեց հայրը:

Եթե սափրիչի որդու լորը հաղթելու լինի, ես խոստացել եմ նրան թավաղություն տալ, իսկ եթե իմ որդու լորը հաղթելու լինի, չեմ իմանում, թե ինչ պիտի ստանա սափրիչի որդուց:

Ի՞նչ պիտի ստանամ,— ասաց ժառանգը ծիծաղելով. նա ի՞նչ ունի, որ ես մի բան ստանամ: Այս էլ բավական է, որ իմ լորը կհաղթե, ես ոչինչ չեմ ուզում:

Մանկահասակ ժառանգի մեծահոգությունը զարմացրեց բոլորին. Ղոչա՛ղ, ղոչա՛ղ... ձայն տվեցին ամեն կողմից և սկսեցին ծափահարել:

Յատուկ Պոէմ